

	
Siumut	Inuit Ataqatigiit

Naalackersuisooqatigiinnermut Isumaqatigiissummut ilassutissaq:

Aallarniut

Naalackersuisooqatigiit isumaqatigiissutaasa qaammatini kingullerni 15-ini pitsaasumik angusaqarfiusumik piviusunngortitsinernik malitseqartinneqarnera partiit suleqatigiittut siulersuisuunerisa nuannaarutigaa.

Naalackersuisooqatigiit namminiilivinnissap aqutissiunneqarniarnerani suleqatigiilluarnertik nukittorsaqqinniarlugu piffissap sinnerani, 2004-miit 2006-mut, anguniagassanik ersarissunik - isumaqatigiissutaareersunut tapertaasussanik - matumani isumaqatigiissuteqarput. Tamatumani nunatta aningaasatigut imminut napatissinnaaleriartornissaa aningaasarsiornerup ilusilersorneqarnerani, sapinngisamik tapiissutit annikilliartuaartinneqarnissaat ingerlatsinerminni aallaavigineqarnissaa Naalackersuisooqatigiit pingaartippaat.

Piffissami aggersumi anguniakkat tigussaasut uuttortarneqarsinnaasullu aallunneqarnissaat pisariaqartoq isumaqatigiissutigineqarpoq.

Namminersulernissap anguneqarnissaani suliassaq qitiusoq tassaavoq inunnik katataavissorsimasunik sulisinnaanngorsaaqqiineq. Nunattami namminersortup anguneqarnissaani tamatta akuunissarput, tamatta kivitseqataanissarput pisariaqarpoq.

Naalackersuisooqatigiit aamma pingaartippaat suliniutaareersut qaavisigut meeqqanut ilaqutariinnullu tigussaasunik nutaanik iliuuseqarnissaq, atuarfeqarnerup ilinniartitaanerullu iluani siuarsaanissaq, aalisarnermullu tunngassuteqartuni suleqatigiilluni suleqateqarlunilu inerisaanissaq.

Anguniakkat matumani eqqartorneqartut sapinngisamik amerlasuut sularineqareersimaffissaat erseqqissumik nalunaarsorneqarput. Anguniakkat allat ullulerneqarsimanngitsut tamarmik qinigaaffiup matuma iluani piviusunngortinneqareersimannikkunik piviusunngortinneqarnissaannut aalajangiinissamat tunngavissat tamarmik sularineqareersimanissaat piumasaqaataamat naalackersuisooqatigiit isumaqatigiipput.

Naalackersuisooqatigiit ukua immikkoortut pingasut pingaartillugit aningaasanut inatsisissap suliarineqarnerani aningaasassaqaartinneqarnissaat qulakkiissavaat:

- a. Naartunermi erninermilu sulinngiffeqartarnerup sap.ak. 24-iniit 35-nut sivitsorneqarnissaa.
- b. "Meeqqanut ileqqaarutit" pisortanit aqunneqartut aningaasassaqaartinneqarnissaat.
- c. Utaqqisut allattorsimaffianni allatsissimasut ikiliartortinneqarnissaat, minnerunngitsumik meeqqat allatsissimasut sapinngisamik tamarmik suliarineqarnissaat aqputtissiuunneqassaaq.

Anguniakkat, imm. 1, 2 aammalu 52 piviusunngortussatut taaneqareersut saniatigut, allat tamarmik piviusunngortinneqarsinnaanerat Aningaasanut Inatsisissap isumaqatigiinniussutigineqarneranni qaqugu piviusunngortinneqarnissaat isumaqatigiinniussutigineqassapput.

Meeqqanut ilaqutariinnullu politikki ersarissaq

- Angajoqqaat meeqqamik atugarisaannut sallerpaallutik akisussaapput

1. Naartunermi erninermilu sulinngiffeqartarneq sap.ak. 35-nngorlugu sivitsorneqassaaq. Tamatuma saniatigut isumaqatigiinniarnert aqputtigalugit, naartunermi erninermilu sulinngiffeqartarnerup sivitsorneqarneranut atasumik immikkut aningaasaateqarfiliortoqarnissaa Naalackersuisut sulissutigissavaat.
2. Meeqqanut tamanut pisortanit aqunneqartumik ileqqaagaqalernissaq pilersinneqassaaq 1. januar 2006 aallarnerfigalugu. Ukiumut meeraq ataaseq 1.000 kr.-ninik ileqqaagaqartinneqalissaaq.
3. Naalackersuisooqatigiit Kanukoka suleqatigalugu aqputtissiuutissavaat, meeqqat atuarfiini meeqqat tamarmik peqqinnartunik nerisinneqartarnissaat.
4. Angajoqqaat meeqqamik atugarisaannut akisussaanerpaapput. Taamaammat meeqqat sumiginnakkat pillugit suliniuteqarnissaq innuttaasullu peqatiserineqarnissaat paasititsiniaanikkut ingerlanneqassapput.
5. Ilaqutariinnik ataatsimoortitsilluni sullissineq nukittorsarneqassaaq, ilaatigut kommuneqarfinni ilaqutariit højskoliannik ingerlatsisarnerit kommuneqarfiit suleqatigalugit annertusarneqarnerisigut.
6. Angajoqqaat pilersuisulluunniit suliffillit qulakkeerunneqassapput meerartamik paaqqinnittarfinni pinngitsooratik inissaqarnissaanik. Meeraaqqerivimmut meeqqerivimmullu utaqqisunut allatsissimasut sivisunerpaamik qaammatini arfinilinni utaqqisutut allattorsimaffimmiittassapput. Kommuneqarfiit akileeqataanissaminnut artorsaateqartut immikkut isiginiarneqassapput.
7. Paaqqinnittarfiit ullumi pisortanit akuerineqaratik ingerlasut inatsisiliornikkut sinaakkusersorneqassapput kommuneqarfiit kattuffiat suleqatigalugu, kingusinnerpaamillu 2005-imi ukiakkut Inatsisartut isummerfigisassaannik suliaqartoqareersimassaaq.
8. Meeqqerivinni aammalu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni sulisut suliffeqarnikkut ajunnginnerusumik atugassaqaartinneqarnissaat sulissutigineqassaaq.
9. Meeqqeriviit meeqqallu atuarfiisa ingerlanneqarneranni ataqatigiisumik ingerlatsisoqassaaq.

Suliffeqarneq piginnaangorsaanerlu

10. Piginnaangorsaaqinnissamut ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat 2005-imi nutarterneqassaaq – kommuninut innuttaasunullu iluaqutaasumik atoruminarsarnissaa siunertaralugu.
11. Avataaniit suliartortunik killilersuiniarluni Inatsisartut inatsisaat 2005-imi nutarterneqassaaq, akuersisinnaanerup ilinniartitsisarnissamik piumasaaqatitaqalernissaa anguniarlugu.
12. Namminersornerullutik oqartussani kommuneqarfinnilu suliffeqarnermut immikkoortortani sulisut piginnaangorsaaqinnermik suliallit tamarmik nutaamik ilinniartinneqarnissaat aqutissiuunneqassaaq.
13. Inuussutissarsiutitigut ilinniartitaanerit suliffeqarnermullu immikkoortortat qanimut suleqatigiissapput, taamaaliornikkut ataqtigiissaakkamik suliaqarluni angusaqarnissaa angujumallugu.
14. Annertussileriikkamik ikiorsiisarnermut atatillugu kinguneqartitsilluni sukateraluni iliuuseqarsinnaanerit 2005-ip ingerlanerani eqaallisarneqassapput.
15. Suliffeqarfinni avatangiisitigut, ilinniartitaanikkut, suliffeqarfinni atukkatigut, naligiissitaanikkut, erninermut atatillugu sulinnigiffeqartarnikkut, imigassaaq pillugu politikkeqarnikkut, killilimillu sulisinnaassuseqartunik sulisitsisinnaanerit tunngasutigut ineriartortitsineq siuarsarneqassaaq. Taamaammat ingerlaavartumik suliffimmut atatillugu piginnaangorsaaqartarnissaanik piumasaaqat Namminersornerullutik Oqartussat suliffeqarfiutaannut tamanut atuutsinneqassaaq. Tamanna 2005-imi naliginnaasumik ataatsimeersuarnerit nalunaarutigineqassaaq.
16. Qinigaaffiup iluani siusinaartumik pensionisiaqartitsisarneq nutaamik tamakkiisumillu nalilivigineqassaaq.
  - a. Tassunga atatillugu misileraanerit kommuneqarfiit ilaanni ingerlanneqassapput.
  - b. Siusinaartumik pensionisiat siunissami annertussutsinut assigiinngitsunut pisariaqartitsineq naapertorlugu agguataarneqarsinnaanerit ilanngullugu misissorneqassaaq.
17. Suliffissaqarfiusunut nuttarsinnaanerit periarfissiiniarluni aningaasaliisoqarnissaa siunertaralugu suliat aallartinneqassapput, aqqissuussineq 2006-ip aallartinneraniit atuutilersinneqassamat.

Inuiaqatigiinnut kiffartuussineq

18. Inuiaqatigiinnut kiffartuussinertalimmik aqqissuussinermik suliaqartoqassaaq, taamaaliordermi inuusuttut ilinniartussaataitaanerannut tunngasut eqqunneqarnissaat anguniarlugu. Tamatumani suliniutit 2006-imi aallartinneqareersimassapput.
  - a. Tassunga atatillugu misileraanerit kommuneqarfiit ilaanni ingerlanneqassapput.

Atuarfeqarnek ilinniartitaanerlu

19. Meeqqat atuarfii ilinniarfiillu tamarmik annertusisamik naatsorsuusiorfigineqartalissapput, aningaasartuutit angusarineqartunullu sanilliullugit ingerlanneqalersinnaanerat Naalakkersuisut sulissutigissavaat.
20. Ilinniarfinni taamaatiinnartartut malunnartumik ikilisarneqassapput. Tamanna pissaaq ilinniartup ilinniarnerni sutigut tamatigut malinnaaffigalugulu peqataaffigineratigut – aallartinneraniit naammassinissaata tungaanut.
21. Ilinniartitaanerup naleqqussaavigineranut ilanngullugu, inuusuttut meeqqat atuarfiannit soraarummeernikuunngitsut soraarummeernikullu ilinniartitaanikkut ingerlaqqinngitsoornikut nalunaarsorneqassapput, ilinniaqqinnissamillu periarfissanik neqeroorfigineqarlutik.
22. Ilinniarfissatut periarfissat siammassinnerusut, soorlu nunani allani periarfissat, ullumikkornit annertunerusumik aqutissiuunneqassapput. Inuusuttut ilisimasaqarnikkut sapinngisamik assigiinngiaartumik angusaqarsimanissaat naalakkersuisooqatigiit pingaartippaat.
23. Ilinniartuuffigineqarsinnaasut assigiinngitsut nunatta ilinniagaqassutsikkut sulisussatigullu pisariaqartitai aallaviginerullugit aqutsisoqalissaaq
24. Ilinniartitaaneq pillugu politikki nutaaq piujuaannartitsinermik aamma namminersornermik toqqammaveqartoq aallaavigineqassaaq. Ilinniartitsisunngorniarneq malunnartumik nukittorsarneqassaaq, ilinniartitsisunngorumasut ilinniartitsisunngortullu amerlanerpaaffissaat pitsaanerpaaffissaalu angujumallugu.
25. Ilisimatusarfimmi aningaasarsiornermut ilinniartitaaneq annertusarneqassaaq.
26. Nunatsinni nipilersornermik ilinniarfimmik pilersitsisoqassaaq. Nipilersornermik ilinniarfik Avannaani Ilinniarnertuunngorniarnimmu atassanngorlugu pilersinneqassaaq.
27. Atorfiit ilinniaatigaluni suliffiusinnaasut pilersiororneqassapput. Taamatuttaaq suliffinni aaliangersimasuni ilinniartoqartarnerup (lærlingeuddannelse) ilinniarnermut periarfissatut ilanngunneqarnissaa misissorneqassaaq.
28. Meeqqat atuarfii sulisoqarnikkut illutamikkullu atuarfitsialaap siunertaanut naapertuuttunngorlugit aaqqiivigineqassapput.
29. Naalakkersuisooqatigiit aalajangiusimavaat Ilimmarfiup piaartumik piviusunngortinneqarnissaa.
30. Kulturikkut suliniuteqarnermi isiginnaartitsisartunut eqqumiitsuliortunullu tunngasut aaqqiiviginissaat sulissutigineqassaaq.

Silaannakkut angallannermut aaqqiineq

31. Sapinngisamik piaartumik Nuup ineriartornerata qanoq ingerlanneqarsinnaanera inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut tunngatillugu qulaajaavigineqarnera Nuup Kommunea

peqatigalugu paaseqatigalugulu ingerlanneqassaaq.

32. Mittarfeqarfiit

- Aaqqissuussaaneq pillugu iluseritinneqartoq 2006-imi allanngortiterneqassaaq, taamaalilluni Mittarfeqarfiit kisiisa suliaarilerlugit suliaasavini, tassalu silaannakkut angallannermi pisortatut oqartussaaneq
- Timmisartuussinermik isumaginnittut anginerit mittarfinnik ingerlatsineq isumagisarilissavaat
- Qularnaarneqassaaq unammillernerup equngasumik ingerlalinnginnissaa

33. Ilulissani timmisartunut mittarfik tallineqassaaq 1.799 meterinut – 2006-imullu aningaasanut inatsisissap suliarineqarneranut atatillugu ilanngutsinneqassaaq.

34. Timmisartut mittarfiinnik sanaartorneq, illoqarfinni ukunani

- Nanortalimmi
- Qaqortumi
- Narsaq
- Paamiuni
- Qasigiannguani
- Qeqertarsuarmi

ukiuni tulluuttuni pilersarusiorneqassaaq.

Annaassiniarsinnaanermik sillimaneq.

35. Upalungaarsimanissamik sillimaniarnermi Avannaq aamma Tunu ilaatinneqalissapput, upalungaarsimanissamik nunarput imminut atasuussaaq.

Upalungaarsimanissamik sillimaniarnermi nunatta kujataani, qeqqani, sullorsuarmi (avannaani) tunumilu helikopteriniq kivitissutilinnik peqartoqalernissaa siunertaralugu Danmark-i akiliisussatut pisussaaffeqartoq isumaqatigiinniarfigineqassaaq naalagaafiullu aningaasaliissutaannut ilassutitut nunatta karsianut aningaasat pisariaqartinneqartut aningaasaliissutigineqassapput.

Inuussutissarsiornikkut inerisaaneq

36. Nunatsinni imminut pilersornitta annertusarneqarnissaa anguniarlugu inuussutissat nunap iluani assartorneqartarnerinut pitsaasumik aaqqissuussinissaq suliarineqassaaq.

37. Inuutissarsiutigineqarsinnaasunik isumassarsianik nioqutissiornikkullu ilisimalikkanik inerisaasinnaanerlu eqqarsaatigalugit katersuuffiliortoqassaaq.

38. Sanalukkat nunanut allanut tuniniarneqarnerat nukittorsarneqassaaq. Tamanna pissaaq ataatsimoorussamik pineqartut katersuuffigisaanik aaqqissuussinikkut.

39. Aatsitassarsiorerup iluani suliat annertusiartuaarneri ilutigalugit nunatsinni suliffeqarfiit aningaasarsiorerneq tamatumani annerusumik peqataanissaat naalakkersuisooqatigiit aqutissiuutissavaat.

40. Nilammik imermillu nioqquutissiornerit piviusunnngortitsiviunissaat Naalakkersuisooqatigiit aqquutissiuutissavaat.
41. IT atorlugu ilinniartitsineq annertusarlugulu siuarsaavigineqassaaq, atuarfinni ilinniartinnit suliffeqarfinnilu.

Inuiaqatigiinni unammilligassat

42. Ingasaallugu imigassamik, aanngajaarniutinik tupamillu atuinerit periarfissiisinnasut tamaasa atorlugit akiorniarneqartuassapput.
43. Ilaqutariittut inuunerup nukittorsarneqarnissaa siunertaralugu suliniutit pilersaaruserluakkat aallaavigalugit ingerlanneqassapput, tamatumani ilaqutariinnut katsorsaaviit ilanngullugit.
44. Ikiaroorartup nunatsinnut eqquusuunneqartarnera annikinnerpaaffimmitinneqarnissaa anguniarlugu naalagaaffimmik suleqateqarneq ineriartortinneqassaaq.

Ineqarnermut sanaartornermullu tunngasut

45. Ukiut tamaasa inissiat nutaat nalinginnaasumik 380-inik amerlassusillit sananeqartassapput.
46. Ineqarnermut tunngasut ingerlanneqarneranni marloqiusamik allaffissornikkut ingerlatsisoqaqqunagu, isumatumik naapertuuttumillu A/S Inissiatileqatigiiffik INI-p atorunnaarsikkiartornissaa qularnaarneqassaaq, suliasat ingerlanneqartut ingerlanneqarnissaat kommunenit kissaatigineqarpat.
47. Illut maanna pisortanit pigineqartut inuinit atugassiissutigineqassapput. Atugassiinermi nunatsinni sivikinnerpaamik ukiuni 18-ni najugaqarsimanissaq piumasaqaataassaaq, atugassiinermilu illugisaq sivikinnerpaamik ukiuni marlunni najorneqarsimassaaq.
  - a. Najugaqarsimanermut piumasaqaammut naatsorsuunneqassanngillat nunani allani ilinniagaqarniartut napparsimallutillunniit aallarsimasunut.
  - b. Illugisaq ukiut marluk qaangiunneraniit ukiumit ukiumut piginnittuuffiginera alliarortinneqassaaq, illup nalinga najoqqutaralugu qaammammut akiliutigisartakkap uuttuutigineratigut.
  - c. Inatsisitigut tunngavissat 2005-imi suliarineqassapput.
48. Kommunit namminneq suleqateqarlutillunniit sanaartugassat imminnut tunngassuteqartut sutigut tamatigut oqartussaaffigilissavaat. Taamatut suliasanik kommuninut akisussaaffimmik tiguserusuttunut tunniussineq kinguarsarneqarani maannamiit aallartinneqariissaaq.

Peqqinnissaqarnermut tunngasut

49. Naalakkersuisooqatigiit Ilaqutariinermut Peqqinnissamullu tunngasuni siunissami naalakkersuinikkut anguniagassatut siunertaat tassaapput:
  - Katsorsaaneq tamatumunngalu nukinnik atuneq salliutikkunnaarlugu pitsaaliuinerup peqqinnerulersaanerullu isiginiarneqalernerunissaat.
  - nappaatit salliutikkunnaarlugit peqqissutsip salliutinneqalernissaa.
  - peqqissuseq tamatigoortumik isigalugu sulinissaaq

- ingerlatsinerup ilisimatutut misissuinerit, misissueqqissaarnerit ilisimasanillu eqiterinerit aqutugalugit anguniakkanut nutaanut naleqqussarnissaa
50. Telemedicinip annerusumik atorneqarnissaa anguniarlugu atuisussat ilinniartinneqarnissaat, nunanillu allanik suleqateqarnerup annertusarneqarnissaa qulakkeerneqassapput.
51. Utaqqisut allattorsimaffianni allatsissimasut, minnerunngitsumillu meeqqat allatsissimasut sapinngisamik tamarmik suliarineqarnissaat aqutissiuunneqassaaq.

Aalisarnermut piniarnermullu inuussutissarsiornikkut inerisaanissaq

52. Sinerissami piniarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiuteqartut silaannaap avatangiisillu allangoriartornerisa malitsigisaannik, inuussutissarsiornermikkut toqqammavigisaasa allangoriartornerat ilutugalugu, inuussutissarsiornermikkut nutaamik toqqammaveqaleriartortariaqarnerannut Naalakkersuisut aqutissiuusseqataassapput. Assersuutugalugu takornarianik piniartitsisarnerminni inuussutissarsiornerminnut akornutiginagu kiffartuussinerulersinnaanissaat Naalakkersuisut aqutissiuusseqataaffigissavaat.
53. Aalisarnikkut inuussutissarsiorneq nunatta nappatigaa, taamaammallu ineriartortinneqarnissaata sallerpaanut ilaatillugu suliniarfiginissaa pisariaqarpoq. Naalakkersuisooqatigiit isumaqarput Aalisarnermut inuussutissarsiornikkut inerisaanermut aningaasaateqarfimmik pilersitsisoqarnissaa avaqunneqarsinnaanngitsoq. Aningaasaateqarfiup aningaasalersornissaa imatut pissaaq:
- i. avataasiortut tunisaasa tunisassiaasalu nalingisa 2%-iannit
  - ii. sinerissap qanittuani tunisat nalingisa 1%-ianik, kiisalu
  - iii. nunatta karsianiit inuussutissarsiutip inerisarnissaanut tapiissutinit
- Aningaasaateqarfik aalisarnerup iluani kattuffiit peqatigalugit piarnerpaamik pilersinneqassaaq, inatsisitigullu tunngavilerneqareersimassalluni kingusinnerpaamik 1. jan. 2006.
54. Aalisarnermut piniarnermullu ilinniarnermik aallartitsisoqassaaq. Taamaaliornikkut aalisartuuneq piniartuunerlu siunissamut naleqqussarneqassaaq, allatullu piumasarineqarluni ilinniarsimasuunissaaq.
- a. Ilinniarnermik pingasunik sammiveqassaaq; aalisariutini naalagassatut ilinniarneq, aalisariutini inuttassatut ilinniarneq, nalinginnaasumik aalisartuunermut piniarnermullu ilinniarneq.
  - b. Ilinniarnermut takornarianut sullissineq akuutinneqassaaq.
55. Piffinni ukiuunerani aalisannigiffimmi pikkorissartitsinerit ingerlanneqartassapput, suliffeqarfiit ilinniarnermullu suleqataaffigisaanik.
56. Kalaallit Nunaata, Islandip Savalimmiullu akornanni ataatsimut aalisarnermut politikkeqalernissaaq anguniarneqassaaq, Nunat Avannarliit Killiit isumaqatigiissutaat naapertorlugu.
57. Aalisartut piniartullu pensionisiaqalernissaminnut suliffeqarfiit allat assigalugit katersitinneqartalernissaannut suliniutit kattuffiit peqatigiiffiillu susassaartut suleqatigalugit aallartinneqassapput.

58. Nannunniarnerup piniartunit aningaasarsiornikkut pitsaanerpaamik iluaqutaalernissaa siunertaralugu, maleruagassanik sanasoqassaaq, tammajuitsussarsiorluni nannunik piniarniarsinnaanerup ammaanqarnissaanik periarfissiisumik, peqatigisaanik piniartut ilaqaataasalu neqissaqarniarnanarut iluaqutaasumik aamma nanoqassutsimut nungusaataangitsumik.

Nunatsinni innuttaasut ataatsimoornerulernissaat

59. Nunatsinni innuttaasut paaseqatigiilluarnerulernissaat, piginnaasaqarluarnerulernissaat ataatsimoornerulernissaallu anguniarlugu nunatsinnut tulluuttumik Integrationslov-imik suliaqartoqassaaq, Inatsisartullu 2005-imi siunnersuummik saqqummiussiffigineqassapput.

Aningaasaqarnitta aqunneqarnerannut tunngasut

60. Qitiusumik aningaasarsiorneq eqqarsaatigalugu nuna tamakkerlugu qarasaasiaqarfiliortoqassaaq.
- Taanna aqutigalugu akissarsiat, akileraarutit assigisaallu namminerisamik kisinneqaqqaarlutik, inuttaannut apuuneqartassapput.
  - Sulisitsisut akissarsiaq tamarmiusoq qarasaasiaqarfikoorlugu inuttaannut apuuttassavaat.
  - Nunanut allanut niuerneq, isaatitsineq annissuinerlu aamma eqqarsaatigalugit, tamarmik qitiusumik qarasaasiaqarfik aqutigalugu ingerlasassapput.
  - Tamatumani Savalimmiuni aqqissuussisimaneq isumassarsiorfigineqassaaq. Tamatumani suliat qinigaaffiup naammassinnginnerani inaarsarneqareersimassapput.
61. Pappilissat nalillit tuniarneqarsinnaangornissaat anguniarlugu niuerfiliortoqassaaq. Tamatumani Savalimmiormiut Islandermiut suleqatigalugit aqqissuussisimanagerat isumassarsiorfigineqassaaq. Tamatumani suliat qinigaaffiup naammassinnginnerani inaarsarneqareersimassapput.
62. Aningaaseriveqarnikkut, nunatsinni soqutigisat aallaavigalugit, inerisaasoqarnissaa aqutissiuunneqassaaq; tamatumani nunatsinniit piginneqataanikkut akisussaaqataanerulernissarput annertusarneqassaaq.
63. Nunatsinni sillimmasiisarnikkut aqqissuussinerit misissorneqassapput, nunatsinni aningaasat annerusumik kaaviaartinneqarnissaat siunnerfigalugu.

Nalagaaffimmuut isumaqatigiinniutigiumasat

64. Kangilinnguit Mestersvig-ilu siunissami qanoq aaqiivigineqarnissaat eqqarsaatigalugu naalakkersuisut qallunaat naalakkersuisuinut isumaqatigiinniutigissavaat.

Nukissiuutit, innuttaasut ingerlatsinermi akisussaaqataanerulernissaat

65. Nukissiuutit ataavartut (imeq, anorisaatit, seqineq, brint il.il.) ineriartortitsivigineqassapput, tamatumuuna avatangiisit mingutsaaliorneqarnissaat pingaaruteqarmat. Innuttaasut, tassalu inoqarfiit, suleqatigalugit nukissiuutitigut ineriartortitsinerit aqutissiuunneqassapput.

Tamatumani Naalackersuisut ukiakkut 2005-mi nukissiuutitigut ineriartortitsinissami pingaarnersiullutik tulleriarinissat pillugit saqqummiussaqaassapput.

66. Assigiimmik akeqartitsinerup nutarterneqarneranut atatillugu sumiiffinni assigiinngitsuni innuttaasut kommuneqarfiillu piginneqatigiillutik sumiiffimmi pineqartumi nukissiuuteqarnerup tungaatigut pilersuinermik akisussaaffimmik tigusinissaannut periarfissiisoqassaaq. Taamatut akisussaaffinnik annerusunik tiguserusuttut inatsisitigut periarfissinneqarnissat pisussaaffiillu malittaasussat suliarinissat ukioq 2005 naammassitinnagu suliarineqareersimassapput.

Nalunaarasuartaatitigut attaveqaatit

67. Nunatsinni attaveqaateqarneq ineriartortinneqartuassaaq, sapinngisamik teknologi nutaaliaanerpaaq atorniarneqartuassalluni. Naalackersuisut immikkut ilisimasallit suleqatigalugit nalilersussavaat lyslederkabel atorlugu attaveqalersinnaaneq periarfissaanersoq. Taamatuttaaq najugaqarfinni teknologiip nutaap ”Wimax”-ip atorveqalersinnaanissaa nalilersugassanut ilaavoq.

Namminersornermut suliat ingerlaqqissapput

68. Namminersorneq pillugu sulineq annertusarneqarlunilu ersarissarneqassaaq. Namminersulernissamut ineriartorneq aallartilluareerpoq: Namminersornermut naalackersuisoqarfimmik pilersitsisoqareerpoq, aammalu Danmarkip Kalaallillu Nunaata akornanni Ataatsimoortumik Isumalioqatigiissitassaannik pilersitsisoqareerluni. Namminersorneq pillugu Isumalioqatigiissitaliarsuusimasup inassuteqaatigisimasai ersarissamik peqqissaartumillu anguniagassanngorlugit periusissatut pilersaarusiame tunngaviussapput.

Inatsisartuni suleqatigiinneq

69. Naalackersuisooqatigiit Inatsisartuni suleqatigiinnerat ataqpeqatigiinnerallu nukittorsarneqassaaq. Inatsisartut sullinneqarnerisa eqaallisarneqarnissaa siunertaralugu namminersornerusuni pisortat aammalu Inatsisartut allattoqarfiani pisortat eqaallisaanissaq suleqatigiissutigissavaat. Inatsisartut ataatsimiititaliaasa sullinneqarnerat marloqiusaajunnaartinneqassaaq. Partiit allattoqarfiisa nukittorsarnerisigut ilinniagartuunik atorfinitsitsisinnaaneq aqutissiuunneqassaaq.
70. Inatsisartut namminerisaminnik tusagassiiveqalernissat aqutissiuunneqassaaq, taamatullu Inatsisartut ataatsimiinnerisa tusagassiuutitigut avammut tusarliunneqartarnerat nutarteriffiqeqassasoq partiit suleqatigiillutik aqutissiuutissavaat.
71. Naalackersuisooqatigiit 2006 ilanngullugu inatsisiliornissaminnut atatillugu naalackersuinikkullu suliniutit allat pillugit pilersaarutertik saqqummiutissavaat. (lovprogram/lovkatalog).

Nunanut allanut tunngassuteqartut:

72. Namminersorneruneq ineriartorpoq suliassa qarfiit tigoorarneqarnerat ilutigalugu tamatumalu peqatigisaanik nunani allani pissutsinut tunngasut allanngoriartorput. Danmarkip EU-mut ilaasortaanerata oqartussaaffiillu tassunga nutserneqariartornerata kingunerisaanik Nunatta EU-mut isumaqatigiissutitigut attaveqarnera pingaaruteqaleriartuinnarpoq.

Tamatuma saniatigut nunarsuaq qumariartorluni ataatsimuulertorpoq, tamatumanilu piumasarineqarportaaq Nunatta soqutigisani nammeneq isumagissagai.

Danmarki naalagaaffeqatigiit tamat sinnerlugit annertusiartuinnartumik EU-mit ataqatigiissaakkamik nunanut allanut kiinnertarpoq, nunarpulli EU-mut ilaasortaanngilaq.

Taamaattumik naalakkersuisooqatigiit qulakkeerniarpaat Nunatta immikkut nunanut allanut tunngasutigut oqartussaanerata naqissuserneqarnissaa. Naalakkersuisooqatigiit anguniarpaat nammineerluta soqutigisagut pillugit nunanik allanik isumaqatigiissusiortalernissaaq.

73. EU-p aaqqissuusaanerata iluani angallannermut tunngatillugu nunasiaataasimasunut tapersiissutinik tapiissutinillu pissarsinissamut periarfissaqarnersoq misissorlugu aallartinneqassaaq

74. Naalagaaffinni sanilerisatsinni niuernikkullu annerusumik suleqatigisatsinni tamani immikkut aallartitaqalernissaaq naalakkersuisooqatigiit suliarissavaat. Taamatutaaq Naalagaaffiit Peqatigiinni ataavartumik aallartitaqalernissaaq naalakkersuisooqatigiit suliarissavaat.

Aningaasaqarneq pisortallu aningaasartuutaasa apparsarneqarnissaat

75. Aningaasarsiornikkut isumaginnikkullu aaqqissuuseqqinnerit akunnattunik isertitalinnut sunniutaat immikkut misissuiffigineqassapput.
76. Pisortat ingerlatsinermi aningaasartuutaasa ikilisarneqarnissaat pisortanullu sullissinermi sanaartormilulu akit nakkutigineqarnissaat anguniarneqassaaq. Allaffissornermi suleriaatsit pisariillisarneqassapput sulisorisanillu ilinniartitseqqinneq nukittorsarneqarluni.

Tunup Avannaarsuani nuna eqqissisimatitaaq

77. Tunup Avannaarsuani nuna eqqissisimatitaaq pillugu periusissatut pilersaarummik sanasoqarnerata malitsigisaanik, suliniutinik aallartitsisoqassaaq ilaatigut makku isigimallugit:
- Tunup Avannaarsuani nuna eqqissisimatitaaq pillugu allaffissornermi ingerlatsineq, aqutsineq, ingerlassanut tamanut suqaluartunut sullissinerit, suliffeqarfimmit Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffilimmit aamma aalajangersimasumik ingerlatsivilimmit kiisalu innuttaasunit Kalaallit Nunaanni najugaqavissunit isumagineqassapput. Illersornissamut tunngasut danmark-imit isumagineqartut matumani pineqanngillat.

- Tunup Avannaarsuani nunami eqqissisimatitami nunamik piginnittutut oqaasissaqarnerup nakkutigineqarnerata oqartussaaffigineqarnera tigujartuaarneqassaaq.
- Illersornissamut danskit oqartussaasui isumaqatigiissuteqarfigineqassapput Mestersvigimi aamma Nerlerit Inaanni timmisartunut mittarfiit marluutillugit matuneqarnissaat siunertaralugu taarsiulluguli Ittoqqortoormiuni timmisartunut mittarfimmik pilersitsisoqassasoq.

Naalackersuisuusooqatigiinnissamut isumaqatigiissummut tapiliussaq manna kalaallisut suliareqqaagaavoq, taamaattumillu danskisuunngortinneranut sanilliullugu nalornigissuteqartoqartillugu kalaallisuaa atuuttassalluni.

Naalackersuisooqatigiit sinnerlugit:
Nuuk, ulloq 12. januar 2005

Hans Enoksen
Siulittaasoq, Siumut

Josef Motzfeldt
Siulittaasoq, Inuit Ataqatigiit